

#bodidirekten

@direktni: Adam, Aljoša, Andrej, Damir, Daniel, Erika, Franz, Gabriel, Giada, Ines, Jakob, Johanna, Julijan, Martin, Nicolò, Sanja, Svetlana, Veronica, Emil in Nicole

petek, 25. marca 2022 | št. 26 | leto IV

mladi@primorski.eu

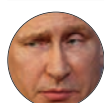

Okolje kot nov ustavni temelj

8. februarja 2022 je poslanska zbornica na drugem posvetovanju dokončno potrdila predlog ustavne reforme, ki ga je predhodno že odobrila senat. Po končani parlamentarni poti je besedilo razglasil predsednik republike in nato so ga objavili v uradnem listu. Z reformo je med temeljna načela Ustavne listine uvrščeno tudi »varovanje okolja, biotske raznovrstnosti in ekosistemov, tudi v interesu prihodnjih generacij«. Ustava predstavlja v italijanskem pravem sistemu vrh t. i. hierarhije pravnih virov. To je razvrstitev pravnih virov glede na njihovo pomembnost. V našem sistemu imamo veliko virov, ki niso enakovredni. Ustava je najpomembnejša, saj je ne sme kršiti noben drugi vir. Pod ustavo imamo t. i. primarne vire: zakone, zakonske in zakonodajne uredbe. Pod njimi so sekundarni viri: vladni ali predpisi lokalne samouprave. Na zadnji stopnički dobimo običaje. Hierarhijo virov si lahko predstavljamo kot piramido. Na vrhu je ustava, pod njo primarni viri, nato sekundarni in na zadnji stopnički so običaji. Pravilo hierarhije virov določa, da neki vir ne more kršiti nadrejenega vira. Na tak način ustava igra najmočnejšo vlogo v našem pravem sistemu.

Ustava je torej najvišji splošni pravni akt, ostali viri so mu podvrženi. Zato je potreben zahteven postopek za njeno spremembo, ki ga opredeljuje 138. člen italijanske ustave. Ta pravi, da morata senat in poslanska zbornica potrditi spremembo dvakrat zaporedoma v obdobju najmanj treh mesecev. V primeru, da je pri drugem glasovanju dosežena dvotretjinska večina v obeh domovih, je zakon dokončno potrjen in ga nato razglasi predsednik republike. Če je pri drugem glasovanju zakon potrjen zgolj z absolutno večino (50 % +1), se zakon objavi v uradnem listu tako, da se omogoči začetek morebitnega referendumskega postopka. V tem primeru morajo organizirati ustavni referendum, če v treh mesecih pride pobuda od petine članov zbornice ali petih deželnih svetov ali 500.000 volivcev oz. državljanov. Če je referendum dejansko sprožen, je odobritev ali zavrnitev zakona odvisna od izida referenduma. V primeru, da referendum ni predlagan, predsednik republike razglasi veljavnost zakona in ga ponovno objavijo v uradnem listu, da s tem stopi v veljavo. Ustavni zakon št. 1, ki je bil v uradnem listu objavljen 22. februarja 2022, spremeni 9. in 41. člen ustave. Besedilo uvaja nov odstavek v 9. člen ustave, s

katerim se v temeljna načela vključuje varstvo okolja, biotske raznovrstnosti in ekosistemov tudi v interesu prihodnjih generacij. Nov zakon uvaja tudi načelo o varstvu in zaščiti živali. Tudi 41. člen ustave o uresničevanju gospodarske pobude je spremenjen. Novo besedilo pravi, da gospodarske pobude ni mogoče izvajati, če ta škoduje zdravju in okolju poleg škodovanja varnosti, svobodi in človekovemu dostojanstvu, torej načelom, ki so bila v ustavi že prej. Druga sprememba pa se nanaša na tretji odstavek 41. člena, ki omogoča, da zakon usmerja in usklajuje gospodarske, javne in zasebne dejavnosti ne le za družbene, temveč tudi za okoljske namene. Končno besedilo vsebuje tudi določilo za zaščito živali. Ustava doslej ni vsebovala izrecnega sklicevanja na pojem okolje. Ta reforma ga ne le poimenuje, temveč ga opredeljuje kot »avtonomno dostojanstvo«: svet in živa bitja okoli nas je treba zaščititi kot taka in ne le kot orodja ali vire za človeštvo. Zakonodajalec je namreč nameraval odkrito obnoviti odnos med okoljem, zasebno lastnino in svobodo podjetništva. Hkrati pa je postavil temelje za politično-upravno preureditev naše države, pri čemer je okoljskim vprašanjem podelil novo središčno vlogo.

- vladimirvladimirovičputin: AAAAA, zakaj me nihče ne razume?
- rubelj.uradniprofil: AAAAA, padaaaaaaaaaaaaam!
- joe.alabama.biden: Karma. Sedaj si lahko pojem sladoleđ v miru.
- realdonaldtrump: Mah, buljši BBQ ...
- gazprom: Ja, tako ti ni treba plina ...
- ziggy_freud: Masovna psihoza ...
- dragotinkette: Zakaj je tropičje ponovno v modi?
- molo_san_carlo: Zakaj so na pomolu tunizijske vojne ladje?
- gabrieledannunzio: Počaki še malo in se bo izkrcal Audace!
- slovinci_v_italiji: Mogoče res ne bomo dobili Narodnega doma, ampak pri Svetem Ivanu bo zelo lepa čitalnica!
- zvezakulturnihdruštev: NE.

A genda 2030 za trajnostni razvoj je niz ukrepov, ki so ga septembra 2015 sprejele vlade 193 držav članic Združenih narodov. Po dolgi razpravi so države sestavile 17 glavnih ciljev za prihodnost. Podpisnice so se zavezale, da bodo do leta 2030 dosegle vse zastavljene cilje. Med temi so odprava vseh oblik revščine, lakote in neenakosti, posebno mesto pa ima tudi boj proti podnebnim spremembam. Šlo naj bi za model, ki bi ga človeštvo razvijalo tudi v prihodnjih desetletjih. Cilji, ki jih določa Agenda 2030, ne zadevajo le vlad, pač pa tudi državljanje, organizacije in posameznike. Trajnosten razvoj je oblika razvoja, ki naj bi zadovoljil potrebe sodobnega človeka, ne da bi s tem prihodnjim generacijam ogrozil dostop do naravnih virov. Njegovi glavni elementi so: ekonomska rast, socialna vključenost in zaščita okolja.

17 ciljev za prihodnost

Cilji, ki bolj specifično zadevajo varstvo okolja, nosijo zaporedne številke od 12 do 15. Krajše to pomeni, da se v prvi vrsti posvečajo trajnostnim modelom proizvodnje in potrošnje, zaščiti in ohranjanju morij in oceanov, varstvu in obnovitvi naravnega ekosistema ter podpiranju vseh projektov, ki se posvečajo tem temam. Ali države podpisnice spoštujejo cilje, ki jih določa Agenda 2030? Lahko bi rekli, da gredo v to smer. Ene so pri tem bolj, druge pa manj uspešne. Evropska unija je med njimi tista, ki si najbolj prizadeva za uresničitev tega programa. Statistike pa v tem trenutku kažejo, da bo do leta 2030 težko doseči vse zastavljene cilje. Med na-

ju uspešnejšimi – tako vsaj kaže – naj bi bile Švedska, Norveška in Danska. Kar pa zadeva druge države je jasno, da bodo revnejše potrebovale veliko več časa in tudi finančne pomoči, da bodo lahko uresničile določila, ki jih predvideva Agenda 2030. Za pomembne ekonomske in socialne spremembe ter za projekte, namenjene varstvu okolja, so namreč potrebna zajetna sredstva. Kar zadeva tako imenovane »razvite« države pa z uresničevanjem omenjenih ciljev zamujajo tako ZDA kot Rusija, ki sicer sodijo med najpomembnejše podpisnice sporazuma. Pozitivno pa preseneča Kitajska. Po dolgih polemikah, da ne spoštuje podnebnih ciljev (to so ji očitale celo ZDA, pa čeprav se same nahajajo na dnu lestvice), kaže, da je Peking uvedel številne ukrepe za omejitev globalnega segrevanja. Na splošno je sicer težko oceniti, v kolikšni meri posamezne države res uresničujejo Agendo 2030. Marsikje verjetno »uradni« dokumenti, ki so jih predložile, ne odgovarjajo dejanskemu stanju. To velja še posebej za države, v katerih je stopnja korupcije visoka. Kar zadeva Evropsko unijo – in torej tudi Italijo in Slovenijo, ki sta med podpisnicami dogovora – pa je treba poudariti, da je posebej v zadnjem času pospešila uresničevanje teh načrtov v okviru finančne pomoči za okrevanje po pandemiji. Z dodelitvijo sredstev namreč Bruselj zahteva tudi spoštovanje podnebnih in gospodarskih ciljev Agende 2030.

